

شرط هفتم: سفر شغل نباشد

شرط هفتم: سفر شغل نباشد

مسأله ۴۷۹) از شرایط قصر نماز در سفر آن است که سفر شغل نباشد، بنابراین اگر سفر شغل باشد؛ خواه قوام شغل به سفر کردن باشد، مانند رانندگی یا خلبانی و خواه سفر کردن مقدمه شغل باشد، مانند سفر پزشک یا معلمی که برای شغلش سفر می کند، نماز در آن سفر تمام و روزه صحیح است.

مسأله ۴۸۰) اگر شغل فردی سفر نباشد؛ هرچند سفرهای متعددی انجام دهد نمازش قصر است، خواه از ابتدا قصد سفرهای متعدد داشته باشد؛ مانند کسی که قصد می کند چهل جمعه برای زیارت، از تهران به مسجد جمکران برود یا بدون قصد و به طور اتفاقی سفرهای زیاد برود؛ مانند بیماری که برای معالجه ناچار شود مرتب به شهری سفر کند.

مسأله ۴۸۱) برای تحقق سفر شغلی سه شرط لازم است:

۱. قصد انجام سفر شغلی؛

۲. شروع سفر شغلی؛

۳. قصد استمرار سفر شغلی.

مسأله ۴۸۲) معیار در شغل بودن سفر، عرف است و اگر در موردی صدق عرفی عنوان حرفه و شغل نسبت به سفر مشکوک باشد، نماز قصر و روزه باطل است.

مسأله ۴۸۳) شغل بودن سفر، وابسته به کسب مال و ارتزاق از آن نیست؛ بنابر این معلمی که برای تدریس مجانی سفر میکند، این کار برای او حرفه و شغل محسوب می شود و نمازش در سفر تمام است.

مسأله ۴۸۴) پس از تحقق شرایط فوق، از اولین سفر شغلی حکم سفر جاری است و نماز تمام و روزه صحیح است.

مسأله ۴۸۵) اگر سفر برای تحصیل علم، جزء حرفه و شغل باشد؛ مانند اینکه دوره آموزشی برای کارمندی قرار دهند و او برای گذراندن دوره به مسافرت برود، نمازش تمام است.

مسأله ۴۸۶) دانشجو و دانش آموزی که برای تحصیل علم به سفر می رود تا به این وسیله در آینده شغلی را اختیار کند، بنابر احتیاط واجب باید در سفر تحصیلی نماز را هم تمام و هم قصر بخواند و روزه را بگیرد و بعداً نیز قضا کند.

مسأله ۴۸۷) اگر تحصیل علم همراه با وارد شدن در جمعی باشد که عنوان آن جمع، عنوان حرفه است؛ مانند طلبه که از همان ابتدای تحصیل، بر او عنوان "روحانی" صدق می کند، یا دانشجویان دانشگاه افسری که بعد از گذراندن چند ماه تمرین و تعلیم در دانشگاه، سردوشی می گیرند و به آنها "افسر" گفته می شود، این نوع تحصیل جزء حرفه محسوب می شود و در سفر تحصیلی باید نماز را تمام بخوانند و روزه بگیرند.

مسأله ۴۸۸) اگر مکلف فقط یک سفر طولانی برای شغلش برود، مانند یک مسیر دریایی طولانی، بعید نیست که عرف این سفر را شغل حساب کند، بنابر این نماز تمام است؛ هر چند قصد استمرار آن را نداشته باشد؛ یعنی یک سفر طولانی جایگزین قصد استمرار می شود.

مسأله ۴۸۹) کسی که اشتغال به شغلی دارد که در سال یک بار به مدت مثلاً یک ماه طول می کشد؛ مانند کاروان دار حج، چنانچه بنا دارد همه ساله به این کار اشتغال داشته باشد، نمازش حتی در اولین سفر تمام است. ولی اگر قصد استمرار ندارد، نماز قصر است.

مسأله ۴۹۰) کسی که در بخشی از سال، سفر شغلی دارد و قصد و عزم او استمرار و انجام آن در هر سال است، مانند رانندگی در یک یا دو ماه از تابستان، سفرش حکم سفر شغلی را دارد و از سفر اول نمازش تمام است.

مسأله ۴۹۱) کسی که می خواهد فقط برای یک بار در بخشی از سال اشتغال به کاری داشته باشد و قصد استمرار آن را در سال های آینده ندارد، در صورتی که مدت اشتغال حداقل سه ماه به طور متعارف و مستمر باشد (یعنی فقط در ایامی که معمولاً تعطیل می کنند؛ مانند ایام تعطیل و عزاداری، تعطیل کند) نمازش حتی در سفر اول تمام است، ولی اگر مدت آن طولانی نباشد، مثلاً یک ماه می خواهد این کار را انجام دهد، صدق عرفی سفر شغلی واضح نیست و در صورت شک، نمازش قصر است.

مسأله ۴۹۲) کسی که شغلش تردد به بیرون شهر به اندازه کمتر از مسافت شرعی است؛ مانند بعضی از رانندگان تاکسی، اگر اتفاقاً به مقدار مسافت شرعی برای همان شغل مسافرت کند، سفر شغلی حساب نمی شود و نمازش قصر است.

مسأله ۴۹۳) کسی که سفر شغل اوست (خواه قوام شغل به سفر باشد یا سفر مقدمه شغل باشد)، اگر به سفر غیر شغلی برود، هر چند به محل شغلش باشد، نمازش قصر است.

مسأله ۴۹۴) در فرض مسأله قبل، چنانچه برای کاری غیر از شغل به محل شغلش سفر کند، ولی تصمیم بگیرد که به خاطر شغل در آنجا بماند، در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود و بعد از آن و در برگشت، نمازش تمام است، گرچه احتیاط آن است که در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود نماز را هم تمام و هم قصر بخواند.

مسأله ۴۹۵) شخصی که تردد شغلی دارد؛ اگر برای امری مانند صله رحم یکی دو روز زودتر به محل کار برود؛ علی الظاهر حکم سفر شغلی را دارد.

مسأله ۴۹۶) کسی که شغلش سفر است، اگر در وطن یا غیر وطن با قصد یا بدون قصد، ده روز توقف کند، در اولین سفر بعد از ده روز، نمازش قصر است.

مسأله ۴۹۷) کسی که شغلش سفر است، در صورتی که ده روز در وطن یا غیر وطن اقامت کند و بعد از آن به سفر غیر کاری برود؛ مثلاً به سفر زیارتی برود، بنابر احتیاط واجب در سفر کاری بعد از سفر زیارتی نمازش را هم قصر و هم تمام بخواند.

مسأله ۴۹۸) کسی که شغلش سفر است، اگر شک داشته باشد که در جایی ده روز مانده یا کمتر از آن، چنانچه شک او به دلیل تردید در روز ورود به آن مکان باشد، باید نماز را در اولین سفر شغلی تمام بخواند، و در صورتی که به دلیل شک در روز خروج باشد، وظیفه اش قصر است.

مسأله ۴۹۹) کسی که شغلش سفر است اگر در سفر شغلی یک مقصد داشته باشد و قبل از رسیدن به مقصد، بین راه ده روز در جایی اقامت کند، ادامه سفر تا مقصد با مسیر برگشت به وطن، سفر اول محسوب می شود و باید نماز را قصر بخواند.

مسأله ۵۰۰) در فرض مسأله قبل اگر چند مقصد داشته باشد، سفر اول (بعد از اقامت ده روز) با رسیدن به مقصد اول تمام می شود و از هنگامی که به سمت مقصد دوم حرکت می کند، سفر دوم بوده و نماز تمام است.

مسأله ۵۰۱) در سفر شغلی که نماز تمام و روزه صحیح است، تفاوتی نمی کند مسیر یا نوع شغل یا وسیله سفر، همان قبلی باشد یا تغییر کند.

مسأله ۵۰۲) کسی که شغلش رانندگی است اگر بعد از شروع به شغل رانندگی وسیله نقلیه اش خراب شود و برای تعمیر و خرید لوازم به مقدار مسافت شرعی سفر کند، این سفر نیز سفر شغلی بوده و نماز تمام است.

مسأله ۵۰۳) در فرض مسأله قبل، اگر پیش از شروع شغل، خودرو خراب شود و برای تعمیر یا تهیه لوازم به مقدار مسافت شرعی سفر کند، نمازش قصر است.

مسأله ۵۰۴) کسی که شغلش سفر است، اگر به سفر غیر شغلی برود، نمازش قصر است؛ مثلاً کسی که شغلش بردن مسافر از شهری به شهر دیگر است، اگر سفر حج یا عتبات برود، نماز را باید قصر بخواند، اما اگر در ضمن سفر شغلی، کار شخصی، مانند زیارت انجام دهد، - چه غرض اصلی کار شخصی باشد و بردن مسافر تبعی باشد یا به عکس و یا هر دو غرض مساوی باشند - نماز تمام است.

مسأله ۵۰۵) کسی که سفر شغل اوست، اگر به سفر غیر شغلی برود و بخواهد از آنجا برای شغل به محل شغل برود، در صورتی که ده روز (چه با قصد و چه بدون قصد) در آنجا توقف نکرده باشد، در سفر به محل شغل نمازش تمام است.

مسأله ۵۰۶) کسی که شغلش سفر است؛ در برگشت از سفر شغلی نمازش تمام است، ولی اگر چند روز (کمتر از ده روز) برای غیر شغل مانند زیارت یا تفریح بماند و سپس برگردد، بنابر احتیاط واجب در برگشت، باید بین قصر و تمام جمع کند.

مسأله ۵۰۷) کسی که شغلش سفر است اگر به آخرین سفر شغلی برود یا در بین سفر از ادامه اشتغال منصرف شود، چنانچه سفر مقوم شغل او بوده؛ مانند رانندگی، در این صورت در مسیر برگشت از آخرین سفر، اگر مسافری نیاورد، برگشت او سفر شغلی حساب نمی شود و نمازش قصر است، چه با ماشین خودش برگردد و یا با وسیله دیگری و اگر سفر مقدمه شغل او باشد هنگام برگشت از سفر آخر بنابر احتیاط واجب باید نماز را هم قصر و هم تمام بخواند.